

Ivan Vološčuk – Igor Míchal: ROZHOVORY O EKOLOGII A OCHRANE PŘÍRODY. Enviro Martin, 1991. Knižnica Zborníku prác o TANAP, 162 stran, 64 obr. v textu, cena neuvedena.

Ekologie dnes prožívá inflaci. Hovoří o ní rozhlas, televize i noviny, uplatňuje se v politice domácí i zahraniční. Podobně i ochrana přírody, jak o tom svědčí stovky rezervací a desítky velkoplošných chráněných území. Není divu, hříchy minulosti hrozí katastrofou; náprava je nutná, a přesto se děje stále spíše slovy než skutky. To na své kůži poznali oba autoři, ostřílení praktici, a proto napsali toto dílko, které živou přístupnou formou má přiblížit ekologii i ochranu přírody co největšímu okruhu zájemců a obmezit tak četná nedorozumění, která dosud brání skutečnému uplatnění ochranářských zásad. Neboť mnozí, kdo o ekologii mluví nebo mají za úkol realizovat ochranářské myšlenky, mají jen mlhavé představy o její náplni.

Proto první oddíl probírá ekologii jako vědecký obor, který se ze skromných počátků rozrostl v komplex dílčích disciplín, k nimž patří i ekologie člověka a krajiny včetně aplikace systémové teorie. Je třeba zpřístupnit a vymezit takové pojmy a pro-

blémy jako je příroda a životní prostředí, ekosystém a geobiocenóza, dynamická rovnováha a zpětná vazba, sukcese a vývoj krajiny, ekologická stabilita založená jak na odolnosti (rezistenci), tak na pružnosti (resilienci) ekosystémů, diverzita ve vztahu k stabilitě a konečně tolik diskutované dilema produkce versus stabilita, jehož řešením by měla být ekologická optimalizace. To vše patří k ekologii a chce-li někdo prosazovat ekologické myšlenky do praxe, musí mít o těchto pojmech aspoň trochu jasno.

Druhý oddíl se věnuje ochraně přírody, o níž již Procházková definice (1929!) říká, že je to „hnutí i věda“. Autoři kladou důraz na slovo věda, což bylo tehdy velice progresivní, a krátce pak dokumentují vývoj názorů v dobách působnosti našich předních ochranářů Maximoviče, Veselého, Mezery, Čerovského a posléze Sládka. Má-li ochrana přírody plnit své poslání, musí se realizovat jako praktická činnost na vědeckých základech. Úhelným kamenem je převod teoretických poznatků do hospodářské a společenské praxe. Dnes již zdaleka nejde o konzervaci určitého stavu, nýbrž o náročnou aktivní činnost, jako je péče o chráněná území (management) a

ochrana genofondu, kterou mohou vykonávat jen školení specialisté vědomí si nejen právních povinností, ale i morální odpovědnosti. Ochrana přírody má svou etiku vycházející z filozofických přístupů. Zatímco donedávna převažoval postoj antropocentrický, který vše hodnotil z hlediska člověka, dnes se stále více uplatňuje postoj kosmocentrický, který pohlíží na svět jako na hodnotu samu o sobě, bez ohledu, zda slouží nebo neslouží momentálním lidským zájmům. Základem je tzv. hluboká ekologie založená na filozofických principech.

Vološčuk a Míchal svými „rozhovory“ doplněnými názornými, poměrně dobrými černobílými fotoreprodukci (papír není „křída“!) nepochybně mohou podstatně přispět k dosud tak nedostatečnému ekologickému uvědomění a tím navodit i změnu názoru na životní hodnoty, která jediné může čelit všeobecné ekologické krizi. Jejich dílo nás bude dobře reprezentovat i v cizině díky velmi obsáhlým souhrnům v angličtině i němčině. Zbývá jen otázka, kdo jejich knihu opravdu dostane do rukou – jde totiž o účelový tisk TANAP, který není určen k běžnému prodeji.

Vojen Ložek

Nový časopis pro pěstitele a milovníky sukulentních rostlin:

CACTACEAE etc.

Agavaceae / Burseraceae / Euphorbiaceae / Portulacaceae / Vitaceae

Na 36 stranách se dočtete nové poznatky o známých, ale i nově objevených sukulentních rostlinách všech světadílů.

Kromě tradičních oblastí (pěstitelské zkušenosti, systematické otázky, rozhovory se známými a význačnými pěstiteli) časopis věnuje hodně pozornosti i zprávám z nalezišť, které přispívají k úspěšnému pěstování často velmi ohrožených sukulentních rostlin.

Články jsou doplňovány velkým počtem fotografií.

Časopis má i velmi bohatou inzertní část.

Cena jednoho čísla 15 Kčs, celého ročníku (4 čísla) pouze 50 Kčs!

Předplatné a objednávky zasílejte na adresu:

Roman Staník, Česká 17, 831 03 Bratislava